

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.920/2023/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. január 23.

Az ügy tárgya: lopás vétségének kísérlete és más bűncselekmény

Terhelt(ek):

Első fok: Mezőtúri Járásbíróság, 10.Fk.171/2020/9., ítélet,
előkészítő ülés, 2020. november 5.,
jogerő: 2020. november 24.

Az indítvány előterjesztője: a Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a lopás vétségének kísérlete és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Mezőtúri Járásbíróság 10.Fk.171/2020/9. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Mezőtúri Járásbíróság mint fiatalkorúak bírósága a 2020. november 5-én meghozott, és 2020. november 24. napján jogerős 10.Fk.171/2020/9. számú ítéletével a terhelttel szemben a Mezőtúri Járásbíróság mint fiatalkorúak bírósága 10.Bpk.151/2019/3. számú büntetővégzésével alkalmazott próbára bocsátást kimondó rendelkezést hatályon kívül helyezte. A terheltet bűnösnek mondta ki lopás vétségének kísérletében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont] és lopás vétségének kísérletében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont]. Ezért, valamint a Mezőtúri Járásbíróság 10.Bpk.151/2019/3. számú büntetővégzésében a terhére megállapított társtettesként elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bf) alpont] és folytatólagosan elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bf) alpont] miatt halmazati büntetésül 60 nap, napi tételenként 1.000 forint, összesen 60.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a részletfizetés engedélyezéséről, a beszámításról és a bűnügyi költség viseléséről.

II.

[2] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.994/2023/3-I. szám alatt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a fiatalkorú terhelt javára, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti okból.

[3] Indokai szerint a Btk. 113. § (1) bekezdése alapján fiatalkorúval szemben pénzbüntetést akkor lehet kiszabni, ha önálló keresete, jövedelme vagy megfelelő vagyona van.

[4] Az ítélet azonban nem rögzít adatot arra nézve, hogy a terheltnek jövedelme, vagyona lenne, melynek hiányában nem bírálható felül a vele szemben kiszabott pénzbüntetés törvényessége.

[5] Mindez olyan büntető anyagi jogi szabálysértés, amely a felülvizsgálati okok szerint a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpont esetkörébe tartozik.

[6] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatot helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

III.

[7] A felülvizsgálati indítvány alapos.

[8] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[9] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

[10] A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[11] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja értelmében felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályainak megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[12] Az irányadó tényállás szerint a fiatakorú terhelt személyi körülményei a következők:

– A terhelt az Általános Iskola tanulója. Öt osztályt végzett el, magántanuló is volt, de a szökései és az ebből adódó hiányzásai miatt többször megbukott. A Járási Hivatal 2019. augusztus 22. napján véglegessé vált határozatával a terhelt családba fogadását megszüntette, és elrendelte a nevelésbe vételét. A terhelt ideiglenes gondozási helyéül a szakszolgálat által működtetett gyermekotthon ideiglenes elhelyezést nyújtó gyermekcsoportját jelölte ki, ahol azonban a terhelt csak szakaszosan töltött hosszabb-rövidebb időt, mivel onnan is rendszeresen megszökött.

– A terhelt rendezetlen családi kapcsolata, a nem konzekvens nevelési módszerek a szülők részéről motívumként jelentkezhetnek az általa elkövetett bűncselekmények elkövetésében. A bűnisméltés kockázata a terhelt vonatkozásában magas.

– A 2017/2018-as tanév végéig nappali tagozatos rendszerben tanult, ebben az időszakban tanulmányi eredménye gyenge volt, több tárgyból is bukásra állt. A 2018/2019-es tanévben a gyámja kérelmére magántanuló lett. Félévkor és évvégén osztályozó vizsgát kellett volna tennie. Ezekon a vizsgákon azonban a terhelt nem jelent meg. A csavargási, szökési tüneteinek hátterében feltételezhetően hosszabban elhúzódó, felhalmozott, megoldatlan pszichés traumák állnak, melyek következtében összeütközésbe, dacos helyzetbe került társas környezetével. E konfliktusokat személyisége, értékkategóriájának gyengesége miatt megnyugtatóan megoldani nem képes. Ehhez járulnak hozzá a kamaszkorral járó pszichés sajátosságok szélsőséges megjelenési formái. Az apai nagyszülővel, édesanyjával, anyai nagybácsival való személyes kapcsolatainak megromlása alkalmassá teszi antiszociális viselkedésformák befogadására.

– A terhelt hiányos önismerettel, súlyos kötődési dilemmákkal, depresszív tünetekkel rendelkező rendszeres drogfogyasztó kamasz. Büntudata igen erős, a reménytelenség érzése elhatalmasodott rajta, melynek következtében sorsának alakulásával, tanulmányai folytatásával szemben teljességgel motiválatlan. Problémáit hárítja, kontrollt fokozatosan igényel, bár szomatikusan megfelelően fejlett, emocionálisan jelentősen elhanyagolt.

[13] A bíróság a fiatakorú terheltet lopás vétségének kísérlete [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont], lopás vétségének kísérlete [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont], tártettesként elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bf) alpont] és folytatólagosan elkövetett lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bf) alpont] miatt halmazati büntetésül 60 nap, napi tételenként 1.000 forint, összesen 60.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

[14] A Btk. fiatalkorúakra vonatkozó XI. Fejezete a pénzbüntetés kiszabására, annak mértékére és az átváltoztatására vonatkozóan speciális rendelkezéseket tartalmaz.

[15] A Btk. 105. § (1) bekezdése értelmében fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

[16] A Btk. 113. § (1) bekezdése szerint fiatalkorúval szemben pénzbüntetést akkor lehet kiszabni, ha önálló keresete, jövedelme vagy megfelelő vagyona van. Ilyen feltételt a pénzbüntetés kiszabása körében a Btk. 50. § (1) bekezdése általános érvénnyel nem követel meg.

[17] Az iratok alapján megállapítható, hogy a terhelt 2004. december 8. napján született, a 2019. március 21. napja és a 2019. június 24. napja között elkövetett bűncselekmények idején 18. életévét még nem töltötte be, 15 éves volt.

[18] A pénzbüntetés lényege az elkövetőnek vagyoni hátrány okozása, ezért a törvény szerint fiatalkorú esetén e büntetési nem csak akkor alkalmazható, ha a vagyoni hátrány ténylegesen a fiatalkorú elkövető, és nem más személy (szülő, gondozó, gyám) oldalán jelentkezik.

[19] Önálló keresetnek, jövedelemnek a munkavégzésre irányuló jogviszonyból származó munkabér, így a rendszeres (például nyári vagy szezonális) alkalmi munkából származó bevétel tekinthető.

[20] Az önálló keresetével a fiatalkorú saját maga rendelkezik, ami ekként lehetővé teszi, hogy önerejéből fizesse meg a vele szemben kiszabott pénzbüntetést.

[21] Ugyanakkor az irányadó tényállás nem tartalmaz a terhelt jövedelmi, vagyoni viszonyaira vonatkozóan ténymegállapítást.

[22] Ennek hiányában nem állapítható meg, hogy a fiatalkorú terhelttel szemben a pénzbüntetés alkalmazásához szükséges, a törvényben előírt különös feltételek fennálltak-e. Ezért a büntetés kiszabását illetően a bíróság lényegében elmulasztott számot adni a döntéshozatali tevékenységéről, ítéletének indokolásában nem jelölte meg a büntetés kiszabásával összefüggő konkrét érveket.

[23] Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság figyelemmel arra, hogy az ítélet első fokon jogerőre emelkedett, indokolási kötelezettségének a Be. 562. § (1) bekezdése szerint rövidített indokolással tett eleget.

[24] Kétségtelen az is, hogy a rövidített indokolással szerkesztett ügydöntő határozatnak a büntetés kiszabásának indokairól nem kell számot adnia, azonban – mint ahogy a Legfőbb Ügyészség is rámutatott – az alkalmazott joghátrány ténybeli alapjául szolgáló releváns körülményeknek a határozatból ki kell tűnnie.

[25] Következésképpen az irányadó tényálláshoz képest a terhelttel szemben anyagi jogszabálysértéssel került sor pénzbüntetés kiszabására, miután annak a Btk. 113. § (1) bekezdésében írt, a fiatalkorúakra vonatkozó külön feltételeinek a meglétét a bíróság nem vizsgálta.

[26] Ebből következően kizárólag a megismételt elsőfokú eljárásban lehetséges a terhelt mindazon személyi körülményeinek vizsgálata, amelyek figyelembevételével a törvényes büntetőjogi joghátrány meghatározható.

[27] A Kúria a teljesség érdekében megjegyzi, hogy a Be. 693. § (2) bekezdése szerint, ha az előkészítő ülésen ügydöntő határozat meghozatalára kerülhet sor, akkor azon ismertetni kell a fiatalkorú terhelt tekintetében készült környezettanulmányt. Ugyanakkor az eljárás bíróság a környezettanulmány ismertetését – az iratokból megállapíthatóan – elmulasztotta,

azonban ezen relatív eljárási szabálysértés a Be. 649. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálatra nem ad alapot.

[28] Ekként a Kúria a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Mezőtúri Járásbíróság 10.Fk.171/2020/9. számú ítéletét a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította.

IV.

[29] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. január 23.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.920/2023/6. számú határozata 2024. január 23. napján véglegessé vált.

Budapest, 2024. január 23.

Dr. Bartkó Levente s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző